

Het jaar 1953 zal in de geschiedenis van Nederland te boek staan als het jaar van de watersnood. De ramp, welke in de nacht van 31 Januari op 1 Februari grote gebieden van ons land heeft getroffen, heeft tal van mensenlevens gekost en ook grote materiële schade aangericht. Met dankbaarheid mag worden herdacht de spontane hulp, die zowel het gehele Nederlandse volk als ook het buitenland aan de slachtoffers van de overstromingen hebben geboden. Het gezamenlijk overwinnen van de door de ramp veroorzaakte moeilijkheden heeft ongetwijfeld ook zijn weerslag in de politiek gevonden, doordat meer de nadruk kwam te vallen op de lotsverbondenheid en de volkseenheid dan op bestaande politieke tegenstellingen. Het jaar 1953 is dan ook geen jaar van grote politieke beroering geworden. Toch dienen enkele gebeurtenissen op politiek terrein hier in herinnering te worden gebracht.

In de eerste plaats de instelling van de Watersnoodcommissie en de voorziening in de geldelijke gevolgen van de watersnood. Voorts de motie van Mevrouw Fortanier-de Wit, ingediend bij het wetsontwerp voor het uitwerken van plannen voor de stichting van een eventuele tweede technische hogeschool en strekkende tot verhoging van de post voor studietoelagen voor technische studenten op de aanstaande begroting. Vóór de behandeling van deze motie had minister Cals een nota ingediend, bevattende enige beschouwingen omtrent voorzieningen ten behoeve van studenten, door welke nota het door Mevrouw Fortanier ter tafel gebrachte onderwerp op een breder terrein werd overgebracht, hetgeen Mevrouw Fortanier aanleiding gaf harerzijds haar motie te wijzigen en ook ruimer te stellen. Deze motie werd echter met 51 tegen 12 stemmen door de Tweede Kamer verworpen. Desniettegenstaande kwam de begroting voor het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen voor een groot deel aan haar verlangens tegencet.

Verder moge nog herinnerd worden aan het vervallen van de dividendstop, het totstandkomen van een nieuwe Zondagswet, de wet op de vervreemding van landbouwgronden, het goedkeuren door de Tweede Kamer van het verdrag van de Europece Defensie Gemeenschap, het beginnen met de voorbereidingen voor een nieuw Burgerlijk Wetboek en aan de wetten op de Huurverhoging en de daarmee in verband staande compensaties, welke laatste betrekkelijk geringe belastingverlagingen inhielden.

De door de overstromingsramp in verschillende gemeenten gerezen moeilijkheden hebben het ook noodzakelijk gemaakt, dat in tal van gemeenten de periodieke verkiezingen voor leden van de gemeenteraad, welke dit jaar in alle gemeenten van Nederland hadden moeten worden gehouden, moesten worden uitgesteld. Aan het einde van het verslagjaar hadden er nog geen verkiezingen voor leden van de gemeenteraad plaats gehad in de gemeenten Drischor, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet, Kerkwerve, Kruiningen, Nieuwerkerk, Nieuw-Vossemeer, Noordwelle, Oosterland, Ouwkerk, Serooskerke (S), Zierikzee en Zonnemaire. Bij het hiernavolgende overzicht van de gehouden gemeenteraadsverkiezingen zijn deze gemeenten dus buiten beschouwing gebleven.

Aan het eind van mijn verslag over 1952 sprak ik de wens uit, dat ook het verslag over het jaar 1953 zou mogen getuigen van succesrijke verkiezingen. Het is verheugend, dat deze wens in vervulling is gegaan en dat nu voor de zesde maal het jaarverslag melding kan maken van succesrijke verkiezingen. In ons weekblad "Vrijheid en Democratie" heb ik een gedetailleerde opsomming gegeven van de verkiezingsuitslagen in de verschillende gemeenten, zodat ik thans meen te kunnen volstaan met een totaal-beeld te schetsen.

Hieraan dient vooraf te gaan de opmerking, dat dit beeld niet zuiver objectief kan zijn, maar enigszins subjectief moet zijn, omdat in enkele gevallen een andere beoordeling van de vraag, of er een zetel winst of verlies is, mogelijk is, terwijl het voorts ook niet steeds vaststaat, dat zij, die, gekozen op een lijst van Algemeen Belang of Gemeentebelang, door het Centraal Bureau van de Statistiek of de Nederlandse Bond van Gemeenteambtenaren aangemerkt worden als V.V.D.'er, ook in werkelijkheid tot de V.V.D. gerekend kunnen worden.

Naar mijn berekening bedraagt het aantal gewonnen zetels 67 en het

aantal verloren zetels 33, zodat er uiteindelijk een winst is van 34 zetels. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1949 was er een winst van 134 zetels, zodat de winst ditmaal aanzienlijk geringer was dan in 1949. Voor zover bekend worden er thans 733 raadszetels door V.V.D.'ers bezet. Aan het eind van 1949 was dit getal volgens mijn berekening 658. Het zou dus thans - met een netto winst van 34 zetels - 692 zijn geweest, indien niet in de afgelopen vier jaren er 41 raadsleden waren geweest, die zich als V.V.D.'er hebben ontpopt.

Beschouwen we het beeld van de gemeenteraadsverkiezingen in de verschillende provincies afzonderlijk, dan komen wij tot het volgende resultaat.

In FRIESLAND wonnen we vijf zetels, t.w. in Boslward ten koste van de C.H.U., in Oostdongeradeel ten koste van de A.R., in Ooststellingwerf ten koste van de C.H.U. en/of Middenstandspartij, in Rauwerderhem ten koste van de P.v.d.A. en in Sneek ten koste van de A.R.

Bij de berekening van winst of verlies hebben we ons gehouden aan wat volgens ons een reële winst of reël verlies is, zodat wij in Friesland de twee zetels, welke wij op Terschelling verkregen, niet als winst hebben gerekend, omdat weliswaar thans deze twee zetels door gekozenen op een V.V.D.-lijst bezet worden, maar in 1949 op een gecombineerde lijst ook twee raadsleden zijn gekozen, die de V.V.D.-richting waren toegedaan.

Tegenover deze vijf zetels winst staat een verlies van drie zetels, t.w. twee in Idaarderadeel aan de V.D.B. en één in Tietjerksteradeel aan de P.v.d.A.

In GRONINGEN wonnen we zes zetels, t.w. in Delfzijl ten koste van Gemeentebelang, in Groningen ten koste van de C.P.N., in Grijskerk ten koste van de A.R., in Midwolda (op een lijst Gemeentebelang) ten koste van de C.H.U., in Noorddijk ten koste van de A.R. en/of Algemeen Belang en in Veendam wegens uitbreiding van het aantal raadszetels.

Wanneer wij stellen in Groningen een zetel ten koste van de C.P.N. te hebben gewonnen, betekent dit niet, dat nu kiezers, die vroeger op de C.P.N. gestemd hebben, rechtstreeks hun stem op onze partij zouden hebben uitgebracht. Er hebben in werkelijkheid natuurlijk verschillende verschuivingen plaats gehad, welke tot dit resultaat hebben geleid. Dit geldt ook voor andere soortgelijke gevallen.

Tegenover deze zes zetels winst staat een verlies van vier zetels, t.w. in Beerta aan de P.v.d.A., in Eenrum wegens inkrimping van het aantal raadszetels, in Leek aan het Ger.Pol.Verbond en in Termunten aan de P.v.d.A.

In DRENTHE wonnen we vier zetels, t.w. twee in Dalen (de beide nieuwe V.V.D.'ers zaten sinds 1949 voor andere groeperingen in de Raad), één in Ruinerwold ten koste van de A.R. en één in Zuidlaren wegens uitbreiding van de Raad.

Hiertegenover verloren we twee zetels, t.w. in Emmen aan Gemeentebelang en in Odoorn aan de P.v.d.A.

In OVERIJSEL wonnen we vijf zetels, t.w. in Almelo ten koste van de Prot.Chr., in Hengelo wegens uitbreiding van de Raad, in Kuinre ten koste van de Prot.Chr., in Oldenzaal (samen met de C.H.U. en de A.R.) ten koste van de P.v.d.A. en in Steenwijk ten koste van de C.H.U.

Tegenover deze vijf zetels winst staat een verlies van drie zetels, t.w. in Deventer aan de P.v.d.A., in Gramsbergen aan de P.v.d.A. en in Stad Delden, waar wij niet meer aan de verkiezingen deelnamen.

In GELDERLAND wonnen we vier zetels, t.w. in Arnhem ten koste van de Middenstandspartij, in Renkum ten koste van de Prot.Chr., in Rheden eveneens ten koste van de Prot.Chr. en in Torden ten koste van de gecombineerde lijst van de A.R. en C.H.U.

Tegenover deze vier zetels winst staat een verlies van ook vier zetels, t.w. in Ede aan de A.R., in Epe aan Gemeentebelang, in Voorst aan de P.v.d.A. en in Zelhem aan de P.v.d.A.

In UTRECHT wonnen we drie zetels, t.w. in De Bilt ten koste van de C.H.U., in Breukelen ten koste van de Prot.Chr. en in IJnschoten ten koste van een gecombineerde lijst van de A.R. en C.H.U.

Er was in de provincie Utrecht geen enkel zetelverlies.

In NOORD BRABANT wonnen we twee zetels, t.w. in Breda ten koste van de K.V.E. en in Voerden ten koste van de Wilden. Ook hier was geen zetelverlies.

In ZEELAND wonnen we twee zetels, t.w. in Axel en in Waterlandkerkje. We verloren eveneens twee zetels, t.w. in Kapelle en in Kortgene, beide aan de P.v.d.A.

In ZUID HOLLAND was er een winst van vijftien zetels, t.w. in Barendrecht ten koste van de A.R. of C.H.U., in Giessendam ten koste van

de C.H.U., in 's-Gravenhage ten koste van de C.P.N., in Hekendorp ten koste van Gemeentebelang, in Katwijk ten koste van de C.H.U., in Leiderdorp ten koste van de C.H.U., in Leidschendam ten koste van de K.V.P., in Mclenaarsgraaf ten koste van de A.R., in Tegsteest ten koste van de P.v.d.A. en/of Prot.Chr., in Ouderkerk aan de IJssel ten koste van de A.R., in Rhoon wegens uitbreiding van de Raad, in Vianen ten koste van de A.R. of C.H.U., in Vlaardingen wegens uitbreiding van de Raad, in Voorschoten eveneens wegens uitbreiding van de Raad en in Wassenaar ten koste van de Prot.Chr.

Tegenover deze vijftien zetels winst staat een verlies van veertien zetels, t.w. in Ter Aar aan een Vrije C.H., die op dezelfde lijst met voorkeurstemmen werd gekozen, in Ameide aan de P.v.d.A., in Gorinchem aan de Vrije Lijst van Onafhankelijke Socialisten, in Heenvliet aan de P.v.d.A., in Hekelingen aan Gemeentebelang, in Klaaswaal aan de P.v.d.A., in Nieuwland aan de P.v.d.A., in Numansdorp aan de S.G.F., in Oostvoorne aan een gecombineerde lijst van de A.R. en C.H.U., in Ouddorp aan de S.G.F., in Rozenburg aan de C.H.U., in Vlist aan de P.v.d.A., in Zuid Beijerland aan de P.v.d.A. en in Zuidland eveneens aan de P.v.d.A.

In NOORD HOLLAND boekten wij een winst van eenentwintig zetels, t.w. in Amsterdam ten koste van de Prot.Chr. in Beemster wegens uitbreiding van de Raad, in Berkhout ten koste van de P.v.d.A., in Blaricum ten koste van de P.v.d.A., twee in Broek in Waterland, in Bussum wegens uitbreiding van de Raad, in Diemen ten koste van de C.P.N., in Haarlemmerliede en Spaarnwoude ten koste van de P.v.d.A., in Huizen ten koste van de C.H.U. of A.R., in Krommenie ten koste van de Prot.Chr., in Landsmeer ten koste van de P.v.d.A., in Langedijk ten koste van de P.v.d.A. of C.P.N., in Nieuwer Amstel wegens uitbreiding van de Raad, in Velsen eveneens wegens uitbreiding van de Raad, in Westzaan ten koste van de C.P.N., in Wieringerwaard ten koste van de C.P.N., in Wormerveer ten koste van de C.P.N., in Zaan-dijk ten koste van de C.P.N. of Prot.Chr., in Zandvoort wegens uitbreiding van de Raad en in Zijpe eveneens wegens uitbreiding van de Raad.

Tegenover deze eenentwintig zetels winst staat slechts het verlies van één enkele zetel in Enkhuizen aan de P.v.d.A.

De 733 raadszetels, door V.V.D.'ers bezet, zijn over de verschillende provincies als volgt verdeeld: Friesland 42, Groningen 75, Drenthe 77, Overijssel 38, Gelderland 93, Utrecht 30, Noord Brabant 11, Zeeland 65, Zuid Holland 188 en Noord Holland 114.

De hierboven gegeven cijfers wijken af van die van het Centraal Bureau voor de Statistiek, die voor de V.V.D. met inbegrip van geestverwanten en sympathiserenden, gekozen op lijsten van gezamenlijk optredende partijen en groepen en op lijsten, ingediend door groepen kiezers buiten de officiële partijen, een totaal aanwijzen van 794 zetels in 1949 en 815 in 1953, also maar een winst van 21 zetels geven. Hieruit blijkt, hoe moeilijk het is te bepalen, wie tot geestverwanten of sympathiserenden met de V.V.D. gerekend moeten worden. Wij menen hiermede reeds zover mogelijk te zijn gegaan en komen dan tot 733 zetels door V.V.D.'ers bezet, op een totaal aantal raadszetels van 11.304, hetgeen een percentage uitmaakt van slechts 6,5, dat dus ver blijft beneden het door de V.V.D. behaalde percentage van het aantal stemmen bij de Kamerverkiezing van 1952, dat 8,8 bedroeg.

Het aantal wethouders, dat tot onze partij behoort, bedroeg na de Raadsverkiezing van 1949 naar onze berekening 104. Thans bedraagt dit met inbegrip van geestverwanten en sympathiserenden, die niet onder die 104 begrepen waren, 131. Ook hier wijken de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, die thans een totaal van 138 aangeven tegen 148 in 1949, af van de onze.

De wethouderszetels, door V.V.D.'ers bezet, zijn over de verschillende provincies als volgt verdeeld: Friesland 2, Groningen 20, Drenthe 15, Overijssel 5, Gelderland 17, Utrecht 2, Noord Brabant 2, Zeeland 21, Zuid Holland 33 en Noord Holland 14.

Moest in vorige verslagen naast een vooruitgang van het stemmental bij de verkiezingen gewag gemaakt worden van een stilstand of achteruitgang van het ledental, thans kan met vreugde worden vastgesteld, dat in het afgelopen jaar ook het ledental is toegenomen. Dit is niet enkel het gevolg van de in het laatste kwartaal door het Hoofdbestuur ingezette ledenwervingsactie, maar reeds vóórdien was het ledental groeiende, dankzij de activiteit van de besturen van verschillende afdelingen, die het ledental hunner afdeling aanmerkelijk vergrootten en ook dankzij de activiteit van de besturen van Centrales, die in gemeenten, waar nog geen afdeling onzer partij gevestigd was, met behulp van geestverwanten ter plaatse de oprichting van afdelingen ter hand hebben genomen.

Zedoende bleek bij de aanvang van de ledenwervingsactie uit de op verzoek van het Hoofdbestuur aan het Algemeen Secretariaat toegezonden ledenlijsten, dat het aantal leden der partij op 1 October 1953 reeds aanzienlijk hoger was dan dat op 1 Januari 1953. Van de 322 op 1 October bestaande afdelingen der partij zonden 283 hun ledenlijst in of verzorgden zelf de verspreiding van de voor de ledenwervingsactie bestemde stukken. Toch bleven nog 39 afdelingen in gebreke, maar voor een deel moet dit worden toegeschreven aan de gevolgen van de overstromingsramp van 1 Februari, waardoor verscheidene afdelingen in de getroffen gebieden zich niet met werk voor de partij konden bezighouden. De ruim 20 afdelingen, die uit andere hoofde hun ledenlijst niet inzonden, moesten tot de zwakke afdelingen gerekend worden, waaraan in de toekomst alle aandacht zal moeten worden besteed.

Het totaal aantal leden van de afdelingen, die hun medewerking aan de centrale ledenwervingsactie gaven, bedroeg op 1 October 23.080. Voegt men hierbij het aantal leden, dat behoort tot de afdelingen, die hun ledenlijst niet inzonden en de algemene leden, welk aantal is te stellen op 967 en de 2731 leden, die tussen 1 November en 31 December tengevolge van de ledenwervingsactie als nieuwe leden van de partij worden ingeschreven, dan komt men op 31 December van het verslagjaar op een totaal aantal leden van de partij van 26.777, hetgeen dus bemerkelijk hoger is dan het sinds het bestaan van de partij ooit geweest is.

De door het Hoofdbestuur voorbereide algemene ledenwervingsactie heeft dus wel resultaat afgeworpen, al blijft dit beneden de gekoesterde verwachtingen. Niemand van degenen, die tot deze actie de steun gaven, heeft de verwachting gekoesterd, dat de leuze "Maakt de V.V.D. dubbel zo sterk" voor honderd procent werkelijkheid zou worden, maar toch had het resultaat der actie beter kunnen zijn, indien een groter aantal leden daaraan had deelgenomen. Dankzij de activiteit van een kleine kern van enthousiaste leden is het verkregen resultaat bereikt, maar het merendeel der leden liet bij deze actie verstek gaan. Toch was de anime in de afdelingen voldoende groot om tot het Hoofdbestuur het verzoek te richten de sluitingsdatum, die aanvankelijk op 31 December bepaald was, met een maand te verlengen. Het Hoofdbestuur heeft aan dit verzoek gevolg gegeven, zodat gehoopt mag worden, dat in het volgend jaar de toename van het ledental zal blijven voortduren. Onze penningmeester, aan wiens initiatief deze actie te danken is, daarbij gesteund door de voorzitters van de afgetreden en nieuw opgetreden commissies voor het nazien van de rekening en verantwoording van de penningmeester, de heren H.J. Ankersmit en Ir. G.W.S. Elen, verdient, dat de besturen van de Centrales en van de afdelingen hun uiterste best blijven doen om deze actie zo goed mogelijk te doen slagen.

Niet alleen het ledental, maar ook het aantal afdelingen van de partij nam in het verslagjaar bemerkelijk toe. In 1953 werden nieuwe afdelingen opgericht of oude afdelingen heropgericht in de gemeenten: Beilen, Bennebroek, Beringbroek/Sybekerspel, Berne, Broek in Waterland, Diemen, Dokdam, Geldermalsen, Goor, Harderwijk, Katwijk, Krbmenie, Leidschendam, Meerkerk, Molenaarsgraaf-Brandwijk-Bleskensgraaf, Nieuwolda, Noord West Overijssel, Oosthuizen-Warder, Rockanje, Rolde, Ten Boer, Terbantten, Terschelling, Uffelte en Zevenhuizen. Hiertegenover werden opgeheven de afdelingen: Bergum, Blokzijl (die is opgegaan in de afdeling Noord West Overijssel) en Berger, terwijl de twee in de gemeente Tietjerksteradeel bestaande afdelingen tot één afdeling wardensamengevoegd. Aan het begin van 1953 telde de partij 307 afdelingen, welk aantal met 23 verminderde en met 4 verminderde, zodat op 31 December de partij 328 afdelingen telde.

In tegenstelling tot het vorig verslagjaar en tot de toename van het aantal leden staat de achteruitgang van het aantal abonné's van ons weekblad "Vrijheid en Democratie". Op 1 Januari 1953 waren er 5.693 abonné's; op 1 Januari 1954 bedroeg dit aantal 5.325, alzo een daling van 374. Het aantal abonnementen op "De Vrije Amsterdammer" bleef constant op 1.480, zodat het totaal aantal lezers van beide bladen aan het einde van het verslagjaar dus bedraagt 6.805. Het zal niet zijn op dien duur de nieuwe leden van de partij ook te bewegen zich als abonné op ons weekblad op te geven.

Door overlijden ontvielen ons in het verslagjaar wederom enkele vooraanstaande leden van de partij, van wie we hier willen noemen: Prof. Mr. Dr. S. van Brakel te Utrecht, lid van de Commissie van Beroep; W. van der Giessen, secretaris van de afdeling Vuren/Balen; W. Glob Gan., wethouder van Noordeloos en voorzitter van de afdeling aldaar; W.C. Ruge, lid van de gemeenteraad van Boeksoep; E.Z. Barnds, lid van de gemeenteraad

van Delfzijl; W.F.Dijkhuis, lid van de gemeenteraad van Noorddijk en Ir G.M.de Jongh Schiffer, secretaris van de afdeling Oostvoorne, en lid van de Commissie tot herziening van de reglementen.

De Jaarlijkse Algemene Vergadering werd gehouden op 27 en 28 Maart te Utrecht en werd bijgewoond door de heer L.van Maele, als afgevaardigde van de Belgische Liberale Partij, en door de heren F.Grootjans en H.Vanderpoorten, als afgevaardigden van het Liberaal Vlaams Verbond. De openingsrede van Prof.Mr P.J.Oud werd zoals gewoonlijk door de radio uitgezonden en later als brochure verspreid. De vergadering stelde een nieuw Gemeenteprogram vast en besloot tot instelling van een Commissie tot herziening van de Reglementen.

In de samenstelling van het Hoofdbestuur kwam geen wijziging, doordat alle periodiek aftredenden werden herkozen.

Het Hoofdbestuur kwam in 1953 viermaal bijeen. In de vergadering van 21 Februari werden de adviezen vastgesteld voor de kandidatenlijsten voor de verkiezing van leden voor de gemeenteraden, en werd voorts de voorbereiding van deze verkiezingen behandeld. De vergadering van 30 Mei was onder meer gewijd aan de uitslag van deze gemeenteraadsverkiezingen. In zijn vergadering van 29 Augustus besloot het Hoofdbestuur tot het houden van een algemene ledenwervingsactie, terwijl de vergadering van 12 December zich voornamelijk bezighield met de vaststelling van de adviezen voor de candidaatstelling voor de verkiezing van leden van de Provinciale Staten.

Voorts kwam het Dagelijks Bestuur nog viermaal bijeen ter voorbereiding van de in het Hoofdbestuur te behandelen onderwerpen en ter afdoening van meer huishoudelijke aangelegenheden.

De Partijraad kwam in het verslagjaar driemaal bijeen. In zijn vergadering van 14 Maart stelde hij een advies op over het ontwerp Gemeenteprogram. Op 19 September werd het onderwerp "Winstdeling" behandeld, waarbij de heren Mr G.C.van Dijk te 's-Gravenhage en H.Meyer te Enschede als inleiders optraden. De vergadering van 26 November was gewijd aan een bespreking van de buitenlandse politiek, waarvoor inleidingen werden gehouden door Mr H.van Riel en Prof.Mr P.J.Oud, de laatste als vervanger voor de heer H.A.Korthals, die wegens een keelzwaamvinger verhindert was zelf een inleiding te houden.

Op 7 Februari en op 11 April werden bijeenkomsten gehouden van het Secretariaat met de secretarissen van de Centrales, terwijl op 12 September een vergadering van het Secretariaat plaats had met de besturen van de Centrales ter bespreking van de ledenwervingsactie.

Ook dit jaar hebben verschillende commissies weer belangrijke arbeid voor de partij verricht.

Het Hoofdbestuur stelde een commissie in onder voorzitterschap van Prof.Dr E.H.s'Jacob ter bestudering van de regeling van het algemeen middelbaar onderwijs, het voorbereidend hoger onderwijs en het hoger onderwijs naar aanleiding van de wetsontwerpen van Minister Rutten, welke commissie onmiddellijk met haar werkzaamheden is begonnen en zich in twee subcommissies heeft gesplitst.

De door het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden ingestelde commissie ter bestudering van het probleem betreffende subsidieverlening door de overheid aan de Kunst werd samengesmolten met de Kunstcommissie van de partij tot een commissie voor Culturele Zaken en werd met drie leden uitgebreid.

De Commissie tot Bestudering van de Kinderbijslagregeling kwam in het verslagjaar tweemaal bijeen en bood op 21 Mei haar rapport aan het Hoofdbestuur aan. In zijn vergadering van 29 Augustus besloot het Hoofdbestuur over dit rapport nog nader advies in te winnen alvorens het in de Partijraad aan de orde te stellen.

De Landelijke Middenstandscommissie kwam in 1953 viermaal bijeen en besteedde haar aandacht aan de herziening van het Gemeenteprogram, aan de Vestigingswet Bedrijven, aan de Geneesmiddelenwet, aan de Huurverhoging en haar compensaties, aan de gevolgen voor de middenstand in de door de stormramp getroffen gebieden en andere voor de middenstand belangrijke vraagstukken.

De Redactiecommissie van het weekblad "Vrijheid en Democratie" hield vrijwel geregeld haar maandelijke vergaderingen. De voorzitter van de Redactiecommissie zag zich genoopt deze functie neer te leggen, in welke vacature het bestuur van de Stichting Vrijheid en Democratie heeft voorzien door de benoeming van de heer G.M.de Ridder te Beilen tot voorzitter van de Redactiecommissie. Het bestuur van de Stichting betuigde de heer Korthals zijn dank voor al hetgeen hij in die functie voor de partij heeft gedaan, met welke dankbetuiging alle leden van de partij wel zullen instemmen.

De Vereniging van Staten- en Raadsleden stelde een Onderwijscommissie in, welke op 24 Januari werd geïnstalleerd en op 27 November haar rapport aan het bestuur van de Vereniging aanbood. In zijn vergadering van 12 December besloot het Hoofdbestuur zijn medewerking te verlenen aan een ter bespreking van dit rapport in het voorjaar van 1954 te houden Onderwijscongres. Voorts stelde de Vereniging van Staten- en Raadsleden nog een Sportcommissie in, welke op 25 September werd geïnstalleerd.

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.) organiseerde ook dit jaar wederom een zomerkamp, dat van 25 Juli tot 2 Augustus in Nijverdal gehouden werd. Op 19 en 20 September hield zij een weekeindconferentie in De Berenkuil te Grollo bij Assen, waar gesproken werd over de "Europese Integratie" door het lid van de Eerste Kamer de heer H.D. Louwes en de Voorzitter dier Kamer Mr J.A. Jonkman. Haar vijfde jaarlijkse congres hield de J.O.V.D. op 14 en 15 November te Meppel, waar het Tweede Kamerlid de heer H.A. Korthals de feestrede uitsprak.

De "Organisatie Vrouwen in de V.V.D." hield op 27 Maart haar jaarlijkse vergadering te Utrecht. Op 12 Juni werd de Stichtingsactie dezer organisatie gepasseerd, waardoor zij rechtspersoonlijkheid verkreeg en als zelfstandige organisatie kon optreden. Op 10 en 11 October hield zij wederom een zeer goed geslaagde en druk bezochte studiebijeenkomst in Oud Leusden, welke door de adjunct-secretaresse van de partij werd bijgewoond. Deze conferentie was in het bijzonder gewijd aan de komende verkiezingen voor de Provinciale Staten.

In het verslagjaar ontving het Hoofdbestuur verschillende uitnodigingen van de Liberal International om deel te nemen aan haar bijeenkomsten. Het Hoofdbestuur besloot teneinde zich van de gang van zaken in deze Liberale Internationale op de hoogte te stellen naar enkele bijeenkomsten een of meer waarnemers te zenden. Zo woonde de secretaris Mr W. Koops op 3 en 4 Januari de bijeenkomst van het Executive Committee te Instanbul bij. De vergadering van het Executive Committee en de Council, gehouden op 20 en 21 April te Manchester, werd als waarnemer bijgewoond door het lid van het Dagelijks Bestuur de heer J.M.F.A. van Dijk, terwijl op het jaarlijks congres van de Liberal International, gehouden van 13 tot 22 Augustus te Mondorf (Luxemburg) het lid van het Hoofdbestuur de heer Ir A. Voet en de secretaris Mr W. Koops als waarnemers aanwezig waren.

Het Liberaal Vlaams Verbond hield op 25 October te Brussel zijn jaarlijkse algemene vergadering, waarin tevens het 40-jarig bestaan herdacht werd. Ons Tweede Kamerlid de heer H.A. Korthals was voor deze vergadering als spreker uitgenodigd.

In het Secretariaat kwam een wijziging door het vertrek van Mr W. Koops wegens het aanvaarden van een benoeming bij de Prof. Mr E.M. Bekkersstichting, terwijl voor de duur van de ledenwervingsactie de heer H. Dorlas te Kerdenhout tijdelijk aan het Secretariaat werd verbonden. Het heeft niet aan diens activiteit gelegen, indien het resultaat hier actie tot dusverre bij de verwachtingen ten achter is gebleven.

De Vereniging van Staten- en Raadsleden der V.V.D. had ook dit jaar weer een groot aandeel in het werk der partij. Ze hield haar jaarvergadering op 18 April te Woudschoten, welke voorafging aan de op 16 en 19 April eveneens te Woudschoten gehouden Studieconferentie. Deze was in verband met de komende gemeenterandsverkiezingen geheel gewijd aan de gemeentepolitiek. Het aantal deelnemers was ditmaal iets minder dan vorige jaren en bedroeg 159. Voor het eerst waren afgevaardigden van het Liberaal Vlaams Verbond aanwezig en wel Mevrouw J. Dorikens-van Gastel en de heer C. Buyaers beiden lid van de gemeenteraad van Antwerpen. Verschillende onderwerpen van gemeentepolitiek werden achtereenvolgens ingeleid door Mevrouw G. Doornbos-Costing en de heren D.W. Dethmeijer, Prof. Mr D. Simons, Mr Dr H.K. de Langen, Mr L.R.J. ridder van Rappard en F.L. van der Leeuw.

Evenals vorige jaren belegde zij voor de gemeenterandsleden in gemeenten met meer dan 75.000 inwoners een bijeenkomst ter voorbereiding van de behandeling der jaarlijkse gemeentelijke begroting, welke bijeenkomst gehouden werd op 26 October en bijgewoond werd door de secretaris der partij. In de maand November hield zij soortgelijke bijeenkomsten voor gemeenterandsleden van gemeenten met een kleiner inwonertal.

Op 17 October belegde zij een bijeenkomst van leden van Provinciale Staten ter bespreking van onderwerpen, die meer in het bijzonder voor leden van Provinciale Staten van belang zijn. Haar maandblad "Provincie en Gemeente" verscheen geregeld. Op 1 Mei trad de heer J.Th. van der Vorde uit de redactie, die sindsdien nog alleen uit de heer K.H. Brandt bestaat. De heer Brandt heeft tevens de verzorging van het Bureau Gemeentepolitiek voor zijn rekening genomen en dit dien hoofde tal van vragen van leden

der Vereniging beantwoord.

Het aantal leden dezer Vereniging steeg van 472 tot 516, inbegrepen 21 buitengewone leden. Waar er voorts 17 burgemeesters en secretarissen en 32 Statenleden, die niet tevens gemeenteraadslid zijn, deel uitmaken van de Vereniging, blijkt, dat het aantal gemeenteraadsliden, dat lid is van deze Vereniging, bedraagt 446. Daar het totaal aantal gemeenteraadzetels, door V.V.D.'ers bezet, 753 bedraagt, volgt hieruit, dat nog niet $\frac{2}{3}$ gedeelte dezer gemeenteraadsliden bij de Vereniging zijn aangesloten, niettegenstaande het bestuur herhaaldelijk gepoogd heeft hen tot toetreding te bewegen.

Het is thans de zesde maal in successie, dat in het jaarverslag melding kan worden gemaakt van succesrijke verkiezingen. Dit waren in 1948 de Kamerverkiezingen, in 1949 de Gemeenteraadsverkiezingen, in 1950 de Provinciale Statenverkiezingen, in 1951 de Eerste Kamerverkiezingen, in 1952 de Kamerverkiezingen en in 1953 de Gemeenteraadsverkiezingen. Mogen de verkiezingen voor leden van de Provinciale Staten in 1954 door ons al-ler inspanning wederom een gunstig resultaat voor onze partij opleveren !

De Secretaris
J.Rutgers.